

قاعدهٔ مَنْ مَلَك

دکتر سیدمصطفی محقق داماد

مهمترین دلیلی که در فقه برای اثبات حجیت و نفوذ اقرار بدان استناد می‌شود، حدیث نبوی «اقرار العقلاء علی انفسهم جائز» است که به موجب آن، اعتبار اقرار منوط به دو شرط اساسی است: اول آنکه، اقرارکننده عاقل باشد؛ دوم آنکه، مفاد اقرار بر ضرر خود او باشد. بنابراین، اقرار غیر عاقل (که غالب فقیهان آن را علاوه بر مجنون و سفیه شامل صبی نیز می‌دانند) و اقراری که مفاد آن بر ضرر غیر است، طبق قاعده، معتبر شناخته نمی‌شود. با این همه، در فقه قاعدهٔ دیگری وجود دارد که بر اساس آن در موارد خاصی، اقرار طفل و اقراری که مضمون آن بر ضرر غیر است، معتبر شناخته می‌شود. عبارت آن قاعده چنین است: «مَنْ مَلَكَ شَيْئاً مَلَكَ الْاِقْرَارَ بِهِ» که به اختصار از آن به «قاعدهٔ مَنْ مَلَك» تعبیر می‌شود.